

GRÄV DÄR DU GÅR

Någon torrsummer i sjuttioalets början, svidande het. Ingen vind, inga moln. Solen dröp som smält tenn från himlen, dag efter dag. Jag grävde mig genom Stockholms förorter, plus ett antal av kringkommunerna. Grävde upp gamla oljecisterner, villatankar. Grävde ner ny.

Det fanns något överkligt, förvirrande över arbetet. Firman bakom var ett slags anarko-kapitalistisk skapelse, strax ovan skuttnivån. Ingen av de båda ägarna verkade ha något egentligt grepp om verksamheten (eller om verkligheten runt om, för den delen). Allt flöt.

Inga jobb tycktes någonsin avslutas helt, innan ett nytt påbörjades. Slutligen fick jag en känsla av att irra fram och tillbaks genom ett ständigt expanderande universum av söndergrävda villatragårdar och till hälften installerad oljecisterner.

Jag hade kommit ner året innan för att så småningom - via ett otal andra udda jobb - hamna här, inom oljebranschen.

Kroppsarbete. Det var ingen nyhet för mig. Och jag hade inget särskilt emot det. Jag kom därifrån, från en värld där kroppsarbetet var både en självklarhet och en nödvändighet.

Något nödvändigt, men inte bara. Det fanns något mer där. Ett slags seg, trotsig stolthet. Något självmedvetet, nästan övermodigt. Ett stråk av frihet och dröm.

"När man arbetade som bäst, var det som en dröm."

Farsan, vevande med de grova, självspricksärriga händerna, medan han vemodigt suckande återkallade minnet av en sällsynt vedervärdig huggning, i något bottenlöst moras, där skogen snarare växte neråt än uppåt, och han ändå lyckades hålla två körare (antalet växlade något, alltefter hans sinnesstämning) med virke, under en vinter så kylslagen att en vistelse på den sibiriska tundran kunde framstå som ett lockande alternativ.

Jag grävde och drömde.

Men jag visste att jag inte skulle bli kvar där. Jag hade något jag måste skriva, något oerhört. Jag hade bara ingen aning om vad.

På senhösten liftade jag söderut. Det var egentligen för sent på året, eller kanske för sent överhuvudtaget. I USA hade epoken avslutats tioalet tidigare, i varje fall litterärt. När Jack Keruac - redan medelålders och lönnfet - i *Big Sur* med skoskav haltar sig fram längs kustvägen mot Monterrey:

"... nånting har förändrats i det här landet, det går inte att få lift längre - den ena sliskigt glänsande kombi efter den andra glider förbi, mannen bakom ratten, med basebollkeps som får honom att se ut som en lobotomerad idiot, lilla frugan bredvid, den amerikanska bossen, i mörka solglasögon, en grimas av avsmak på de perfekta läpparna, hon skulle aldrig tillåta honom att plocka upp någon, även om han ville - femtusen bilar rullar förbi och inte en enda av dom har ens en tanke på att stanna..."

Inte heller här gick det lätt. Någon enstaka tradare. Eller ensamma, trött kedjerökande försäljare som ville ha någon att prata med för att inte somna över ratten. Och galningarna, självmordspiloterna, som sökte en engagerad publik till sina föreställningar, nattliga vansinnesfärder längs regnhala, glänsande motorleder.

Europa var en skog av ljus. Strålände, kalla bloss i natten, sammanbundna av svarta asfaltsfloder. Jag stirrade mot ljusen, försökte intala mig att jag samlade intryck medan jag gled förbi. Som en djuphavsforskare, instängd i sin tryckkammare. Ett slags motorvägarnas Cousteau.

Efteråt skulle jag knappt minnas något, utom vissa bilder. Den utmärklade hästen mitt på motorleden in till Boredeaux, blickstillta i ösregnet, med ögon som svarta hål. Som framstigen ur en annan värld. Eller ur någon berättelse jag aldrig kom mig för att skriva.

Något år senare var jag tillbaka. Kropparbete igen. Jag stod och lastade säck på Stockholm Ban. Lastade i och lastade ur. Såg efter de norrgående tågen, föreställde mig hur de tuggade sig uppåt genom skogslandet, genom det grå sommarnattsljuset, under den färglösa, bleka himlen, , allt längre norrut. Dit skulle jag inte återvända, inte mer än flyktigt.

Och det fanns inte mycket att återvända till. Jag tillhörde ett släkte som alltid rört på sig, sällan haft ro att stanna. Försvunnit som häxpipor i mörkret. Och jag hade det där jag måste skriva, utan att veta varför eller vad.

Jag gjorde mina enhandskast med säckarna, sökte efter en öppning, inte bara den till godsvagnarna. Arbetade och drömde.

Först senare - och mycket långsamt - skulle det gå upp för mig att det var just där allting fanns, det var där berättelserna fanns, i vart fall mina. I arbetet och drömmarna, eller i skärningspunkten mellan dem. Allting fanns där.

Ett slags sårigt, vibrerande liv. Bräddfyllt av smärta, sorg, längtan, kärlek. Under den där bleka, förrädiskt skimrande himlen. Ett tunt gashölje, som ett bräckligt paraply över en värld av drömmar.

Expressen 950625